

YLISTARO Topparla Viinapränninlakso

Kivikautisen asuinpaikan

koekaivaus 1987

Simo Vanhatalo

YLISTARO Topparla Viinapränninlakso

Kunta: Ylistaro

Kylä: Topparla

Tila, rek.no, - , 5:81; Oskari Punkari, 61450 Kylänpää.

omistaja: Anttila, 20:44; Raimo Kangas, 61460 Hanhikoski.
Niemi, 20:55, 56; Martti Hanhikoski, Aleksis Kiventie 75, 65300 Vaasa, Jaakko Kangas, 61460 Hanhikoski, Mikko Nivukoski, 61460 Hanhikoski.

Sijainti: Peruskartta 2311 04 Malkamäki, p.1986. 1:20 000.

Koordinaatit: x=6986 30, y=434 00-02, z=41.58-42.19

Aikaisemmat tutkimukset: Hannu Kotivuori ja Markku Heikkinen; Kyröjoen yläosan inventointi v.1985, no 8 (SKL 14) s.27.
Hannu Kotivuori ja Petri Halinen; Koekaivaus v.1986.

Löydöt: KM 22976:1-10; kiviesineen katkelma, kvartsikappimia, -esineitä, -iskoksia ja palanutta luuta. Diar. 11.11 1985.
KM 23340:1-45; keramiikkaa, savitiivistettä?, kvartsiaineistoa, kvartsiitti-iskos, punamultakokkare, palanutta luuta. Diar. 8.10. 1986.
KM 24186:1-143; pienoistalutta, hioin, saviastianpaloja, kvartsiaineistoa, kvartsiitti-iskoksia, palanutta luuta. Diar. 21.4 1988.

Tutkimusselostus s.2-3

Gt-karttaote (1:200 000) ja peruskarttaote (1:20 000) s.4-5

Yleiskartta (1:1 000) ja taso- ja vaaituskartat (1:50) s.6-10

Valokuvaluettelo ja dialuettelo s.11-13

Valokuvat f.71930-71943 s.14-18

Diat 15108-15125 -

Tutkimusseloste

Museoviraston esihistorian toimiston koekaivausryhmä, kaivauksen johtajana Simo Vanhatalo ja piirtäjänä Martti Koponen suorittivat kivikautisen asuinpaikan kaivauksen 6-17.7 1987.

Kaivauksen tarkoituksena oli selvittää asuinpaikan luonne ja laajuus sekä pelastaa se soranotolta ja sen aiheuttamalta maansortumalta. Kaivajina käytettiin Ylistaron kunnan palkkaamia nuoria (6 henkilöä). Kaivauksen kokonaiskustannukset olivat noin 11 000 mk.

Viinapränninlakso sijaitsee noin 10 km itäkoilliseen Ylistaron kirkosta ja noin 2 km luoteeseen Hanhikoskelta. Paikka on mäntyä kasvavaa hiekkakangasharjua, joka on kivikauden lopulla muodostanut länsi-itä -suuntaisen lahdelman, jonka pohjoisrannalla kivikautinen asuinpaikka on sijainnut. Nyt paikalla on suuri (200 x 150 m) soranottoalue. Soranotto on tuhonnut suurimman osan (mahdollisesta) asuinpaikasta. Vuoden 1987 kaivausalue sijaitsi alueen itäosassa, jossa oli vielä jäljellä koskematonta maata.

Kaivausalue (4 x 24 m) paalutettiin 2 x 2 metrin ruutuihin, jotka pintavaaittiin, jonka jälkeen turve poistettiin ja alue kaivettiin 10 cm:n kerroksissa puhtaaseen maahan saakka (4. kerrokseen). Lopuksi alue pohjavaaittiin ja peitettiin hiekalla ja turpeella. Tasot 1 - 3 valokuvattiin ja piirrettiin. Kaivausalueella olevat mäntyjen kasvualat jätettiin kaivamatta. Kaivausalueen pinta-ala oli 80 m^2 + koekuopat (5 kpl) 5 m^2 , siis yhteensä 85 m^2 .

Kaivausalueen maaperä oli kivetöntä, hienoa, vaaleaa hiekkaa. Alueen itäosassa ruudussa 100/300 oli heti turpeen alla näkyvissä hiiltä ja likaisen harmaata palanutta maata, joka jatkui aina kolmanteen tasoon saakka. Ruudussa 098/306 oli runsas palaneen luun keskittymä, jossa oli luiden lisäksi vain muutamia kiviä (ei hiiltä). Kyseessä on ns. likamaakuoppa. Muita kivikautiseen asuinpaikkaan liittyviä jäännöksiä ei kaivausalueelta löytynyt. Palaneet luut löytyivät enimmäkseen ruuduista 098-100/300-308, kerroksesta 2.

Kiviesineitä löytyi kaksi kappaletta; pienoistalutta KM 24186:56

ruudusta 098/314, 2.krs. ja hioin KM 24186:127 ruudusta 100/314, 3 krs. Saviastian paloja (mahdollisesti Kiukaisten tyyliä) löytyi 74 kpl, 151 g, kvartseja (-iskoksia) 386 kpl, 2 829 g, palanutta luuta ja nikamia 141 g.

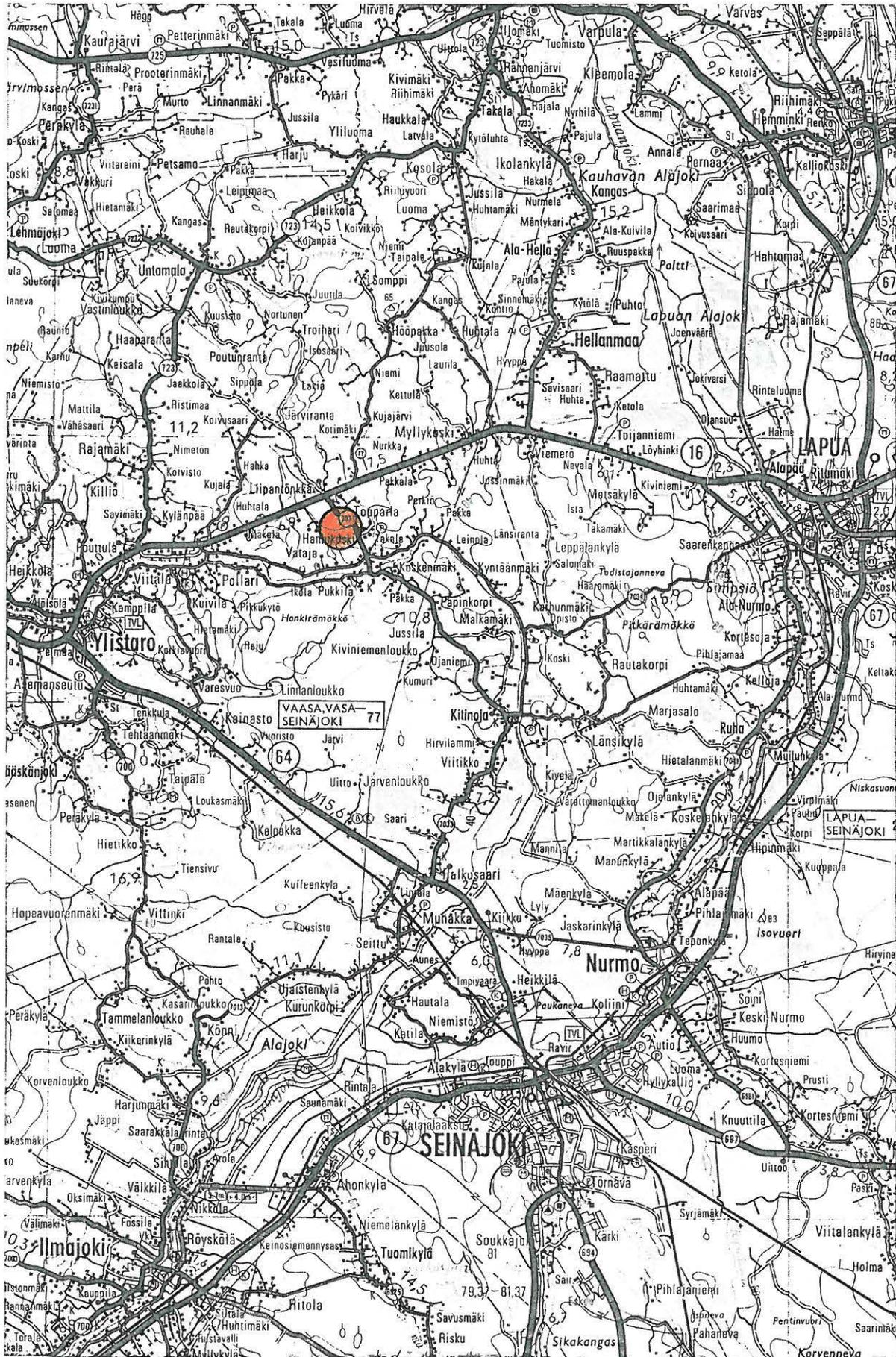
Kaivausalueen lounaispuolelle v.1986 koekuopitetulle alueelle kaivettiin 5 koekuoppaa lisää, jotta varmistettaisiin onko siellä jäljellä kivikautista asuinpaikkaa. Koekuopista ei löytynyt esineistöä joka viittaisi muinaisjäännökseen.

Kaivaustulosten (myös aikaisempien) perusteella voidaan todeta, että kivikauden loppupuolelle ajoittuva asuinpaikka jatkuu noin 20 metriä itään vuoden 1987 kaivausalueesta. Tämä alue on jätettävä rauhoitetuksi ja myöhemmin tutkittavaksi. Kuitenkin sieltä saattaa löytyä vain asuinpaikan rippeitä, varsinainen asuinpaikan keskus on lienee sijainnut soranoton tuhoaman alueen kohdalla. Muinaisjäännöksen rajat on merkitty yleiskarttaan (s.6).

Simo Vanhatalo

Simo Vanhatalo

26.8 1988 Helsinki

Simo Vanhatalo 1987

Ote peruskartasta 2311 04 Malkamäki, p.1986. 1:20 000

6987 00

6986 00

6985 00

6984 00

6983 00

433 00

434 00

435 00

YLISTARO TOPPARLA VIINAPRÄNNINLAKSO

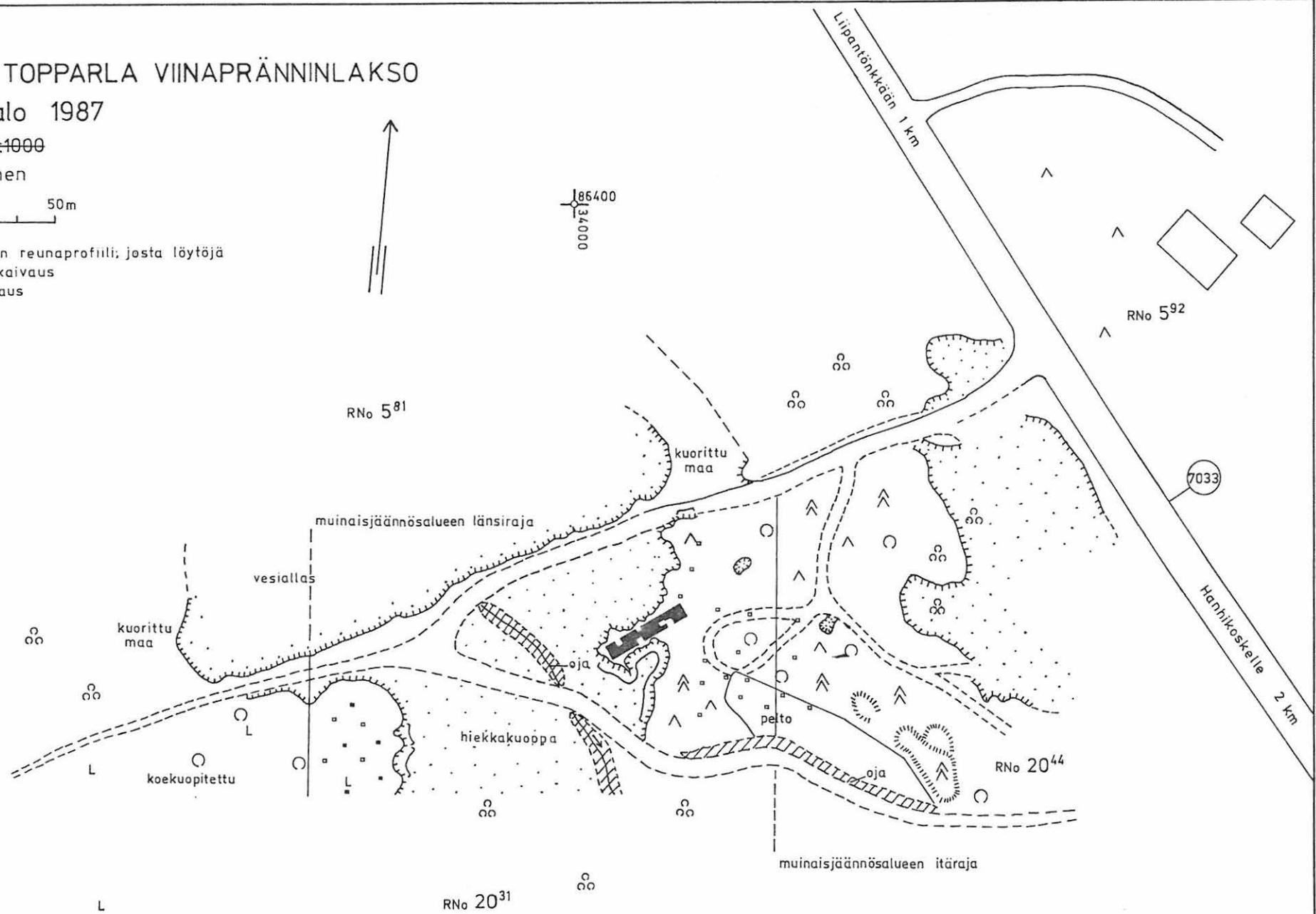
S. Vanhatalo 1987

Yleiskartta 1:10000

Piirt. M. Koponen

0 50m

- hiekkakuopan reuna-profiili; josta löytöjä
- v. 1986 koekaivaus
- v. 1987 kaivaus

YLISTARO TOPPARLA VIINAPRÄNNINLAKSO

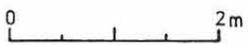
S. Vanhatalo 1987

Taso 1

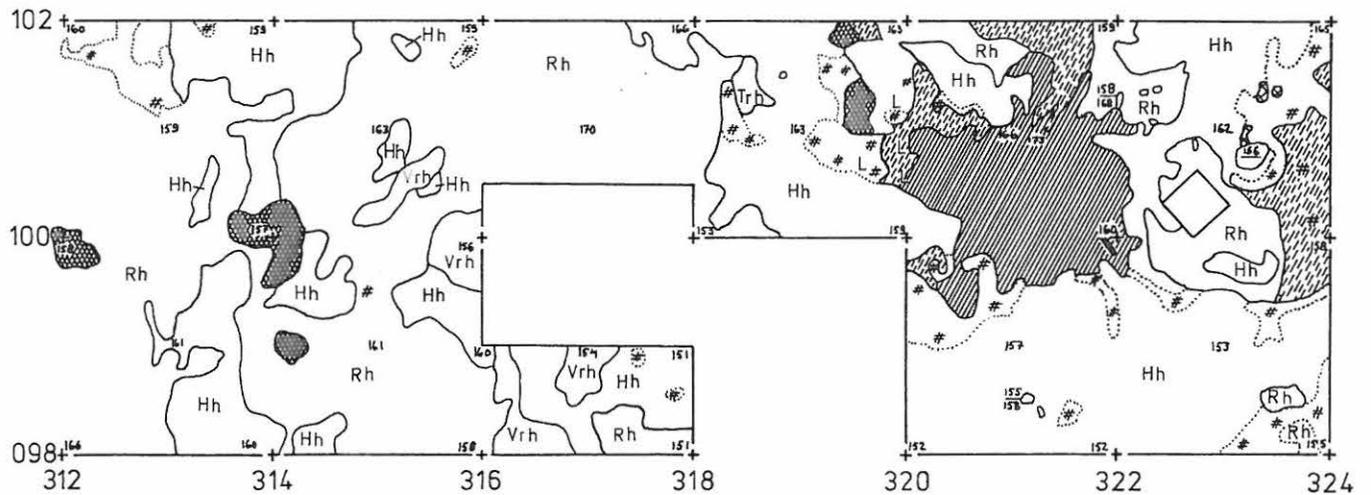
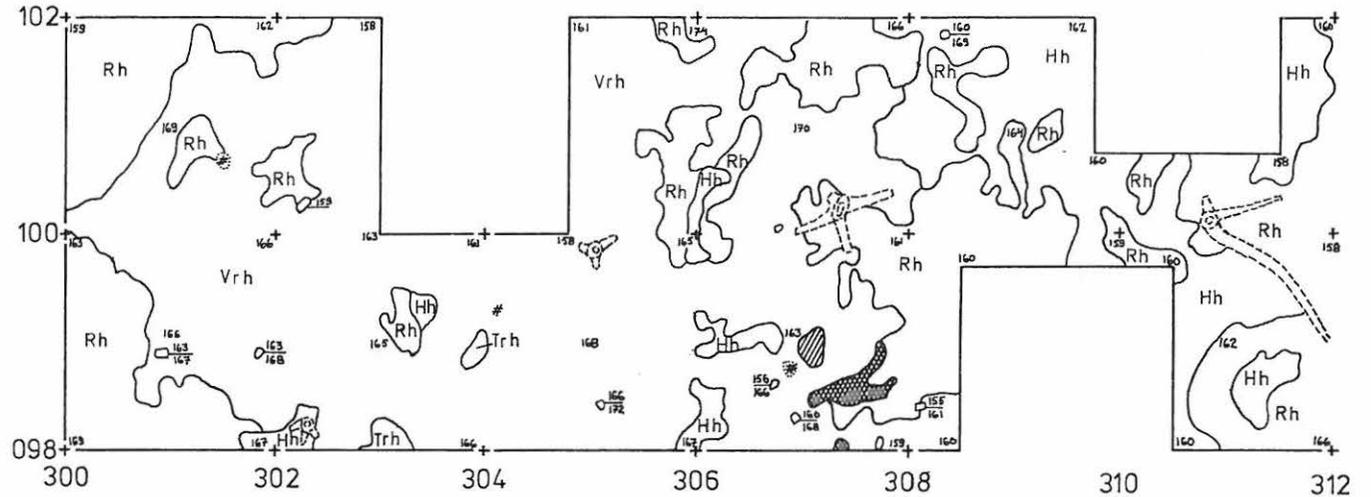
Mk 1:50

Kp 120=42.38 mmpy

Piirt. M. Koponen

Hh	huuhtoutunut harmaa hiekka
Vrh	vaaleanuskea hiekka
Rh	ruskea hiekka
Trh	tummanruskea hiekka
	likamaa
	heikko likamaa
	palanut hiekka
	nokimaa
L	palanutta luuta
	hiiltynyt puu
	kivi

YLISTARO TOPPARLA VIINAPRÄNNINLAKSO

S. Vanhatalo 1987

Taso 2

Mk 1:50

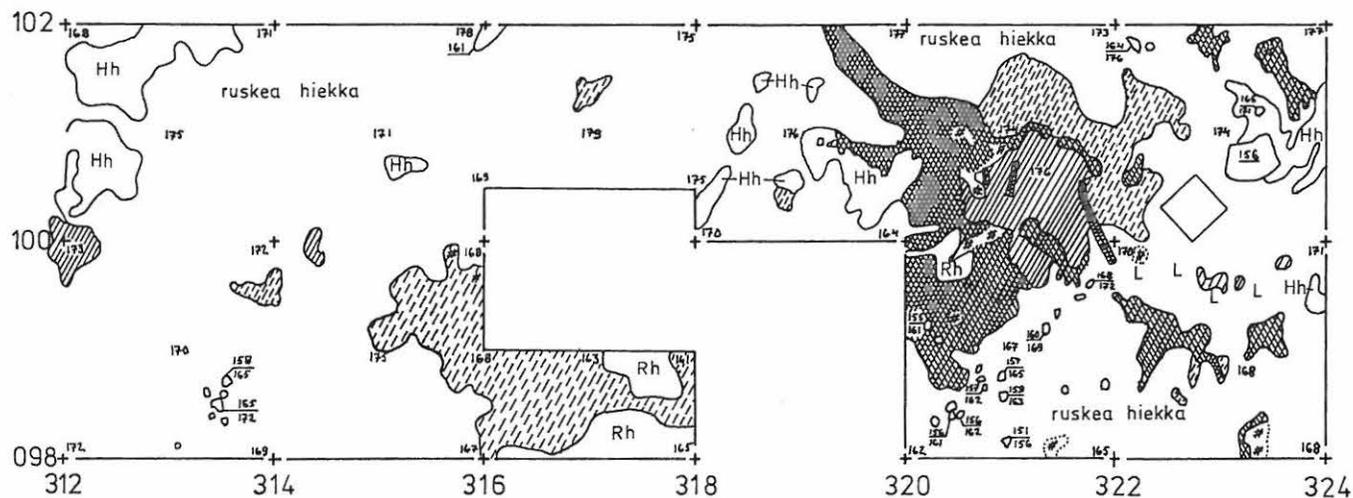
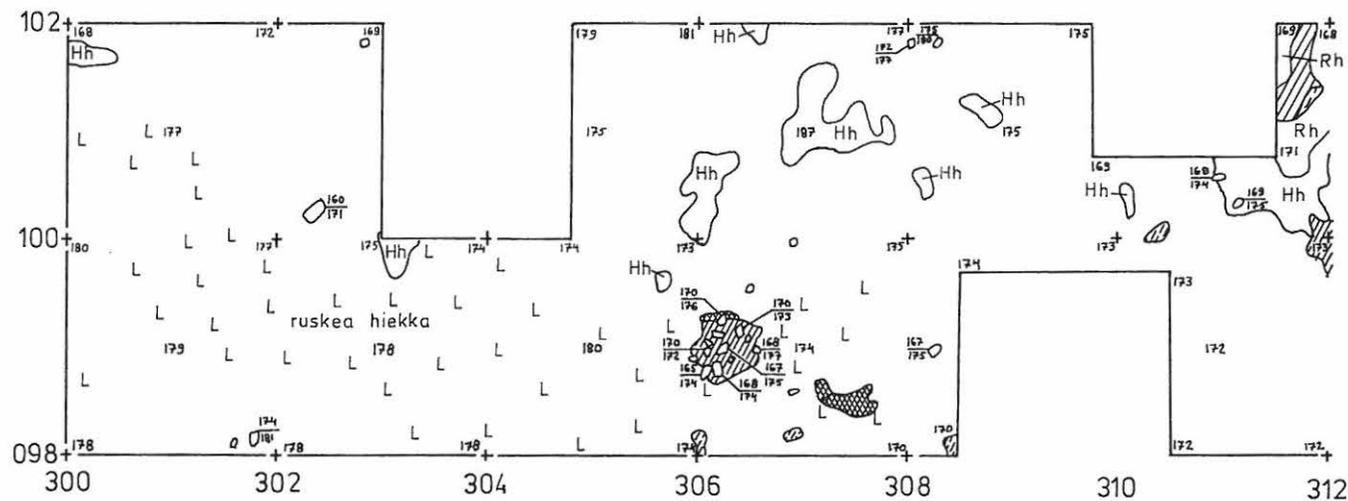
Kp 120=42.38 mmpy

Piirt. M. Koponen

0 2m

Hh	huuhtoutunut harmaa hiekka
Rh	ruskea hiekka
	likamaa
	heikko likamaa
	palanut hiekka
	nokimaa
L	palanutta luuta
	hiiltynyt puu
	kivi

YLISTARO TOPPARLA VIINAPRÄNNINLAKSO

S. Vanhatalo 1987

Taso 3

Mk ~~1:50~~

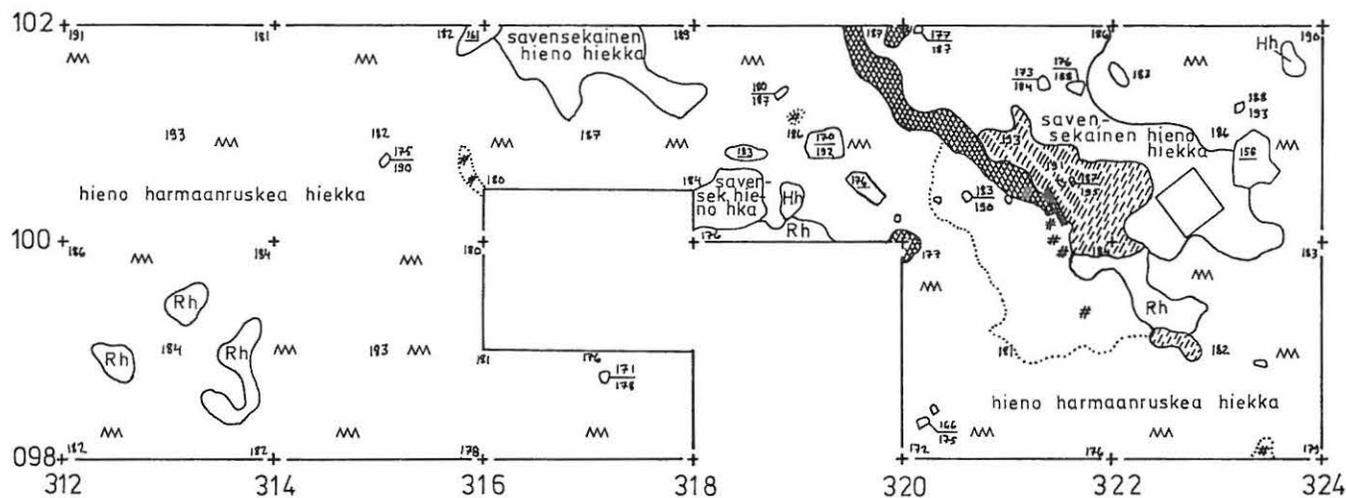
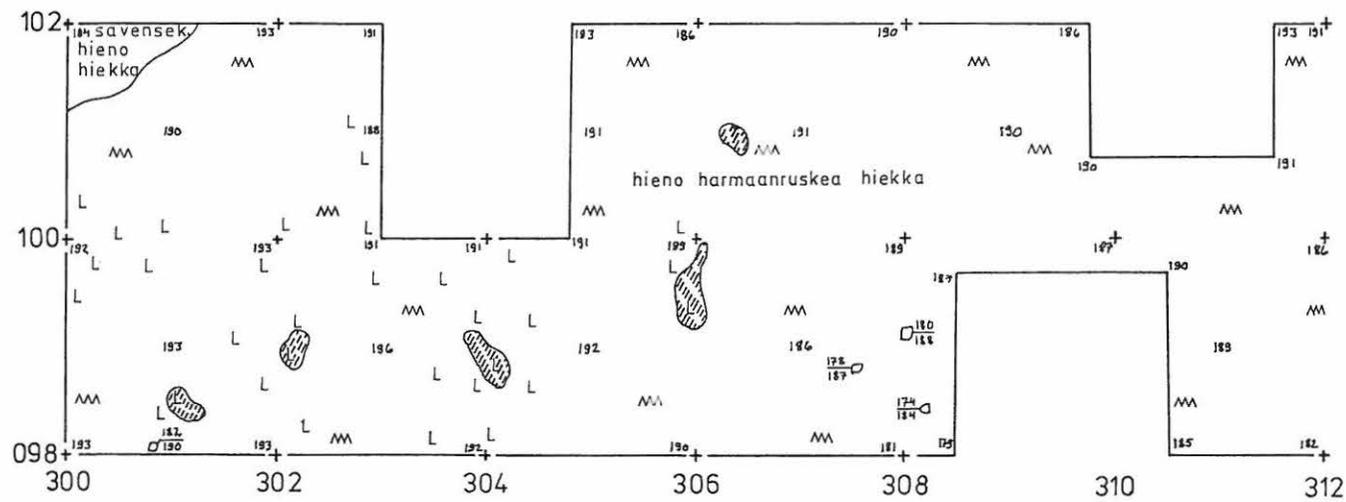
Kp 120=42.38 mmpy

Piirt. M. Koponen

0 2m

Hh	huuhtoutunut harmaa hiekka
Rh	ruskea hiekka
	likamaa
	heikko likamaa
	palanut hiekka
	nokimaa
M	ruostehiekka
L	palanutta luuta
	hiiltynyt puu
	kivi

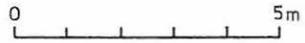
YLISTARO TOPPARLA VIINAPRÄNNINLAKSO

S. Vanhatalo 1987

Pinta- ja pohjavaaituskartta

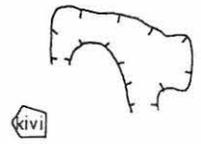
Mk 1:100, korkeudet mmpy

Piirt. M. Koponen

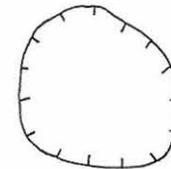
hiekkakuoppa

koekuoppa 1986

koekuoppa 1 1986

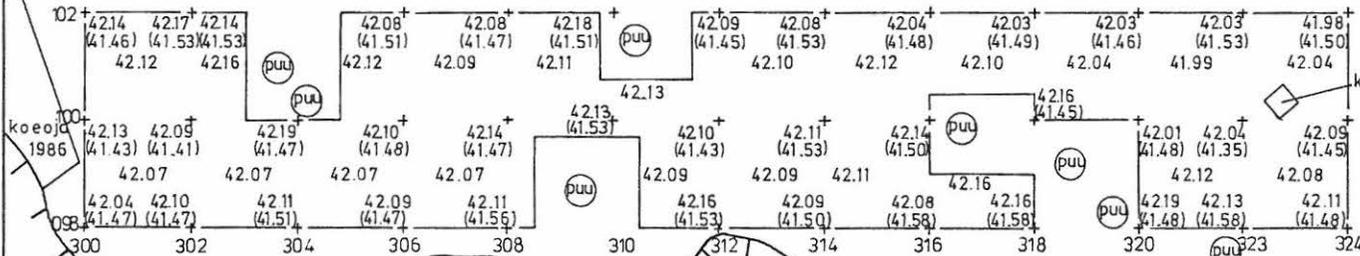
koekuoppa 2 1986

koekuoppa 3 1986

▲ kone

kanta
kp=120 ©
(42.38m)

VALOKUVALUETTELO

- f.71930 Panoraamakuva, entinen hiekkakuoppa, kaivausalue vasem-
f.71931 malla hiekkatöyrään päällä, kuvattu pohjoisesta ja
f.71932 idästä.
- f.71933 Panoraamakuva, kaivausalueen koillisosa ennen kaivausta,
f.71934 kuvattu lounaasta.
f.71935
- f.71936 Kaivausalueen lounaisosa ennen kaivausta, kuvattu idästä.
- f.71937 Työkuva, ensimmäisen tason kaivaminen kaivausalueen lou-
naisosassa, kuvattu idästä.
- f.71938 Ruudut 098-100/310-322, taso 1, kuvattu lounaasta.
- f.71939 Ruudut 098-100/322-312, taso 1, kuvattu koillisesta.
- f.71940 Ruudut 098-100/312-316, taso 2, kuvattu lounaasta.
- f.71941 Ruudut 098-100/322-316, taso 2, kuvattu koillisesta.
- f.71942 Paalun 100/322 vieressä ollut tumma maaläikkä, taso 2,
kuvattu koillisesta.
- f.71943 Ruudut 098-100/322-318, taso 3, kuvattu koillisesta.

DIALUETTELO

- d.15108 Kaivausalueen pohjoisreunaa ennen kaivausta, kuvattu etelästä.
- d.15109 Kaivausalueen eteläreunaa, ennen kaivausta, kuvattu lännestä.
- d.15110 Kaivausalueen länsipuolella oleva entinen hiekkakuoppa on täytetty vedellä, etualalla kaivausalueen lounaisnurkka, kuvattu idästä.
- d.15111 Työkuva, turpeenpoisto, kuvattu pohjoisesta.
- d.15112 Työkuva, turpeenpoisto ja tason 1 kaivaminen, kuvattu koillisesta.
- d.15113 Kaivausalue, kuvattu pohjoisesta.
- d.15114 Koekuopitettu alue keskellä olevalla hiekkatöyräällä, oikealla entinen hiekkakuoppa, kuvattu koillisesta.
- d.15115 Entinen hiekkakuoppa, kuvattu idästä.
- d.15116 Kaivausalueen taso 1, kuvattu koillisesta.
- d.15117 Ruudut 098-100/310-322, taso 1, kuvattu lounaasta.
- d.15118 Ruudut 098/306-308, taso 1, kuvattu lounaasta.
- d.15119 Ruudut 098-100/300-304, taso 1, kuvattu lounaasta.
- d.15120 Ruudut 098-100/310-320, taso 2, kuvattu koillisesta.
- d.15121 Ruudut 098-100/310-316, taso 2, kuvattu lounaasta.
- d.15122 Ruudut 098-100/300-310, taso 2, kuvattu koillisesta.
- d.15123 Vaalea likamaaläikkä ja kiviä ruudussa 098/306, taso 2, kuvattu luoteesta.

d.15124 Ruudut 098-100/316-320, taso 3, kuvattu koillisesta.

d.15125 Ruudut 098-100/312-316, taso 3, kuvattu luoteesta.

f. 71930 - 71932
Panoraamakuvaa ; entinen hiekkakuoppa , kaivausalue vasemmalla hiekkatöy

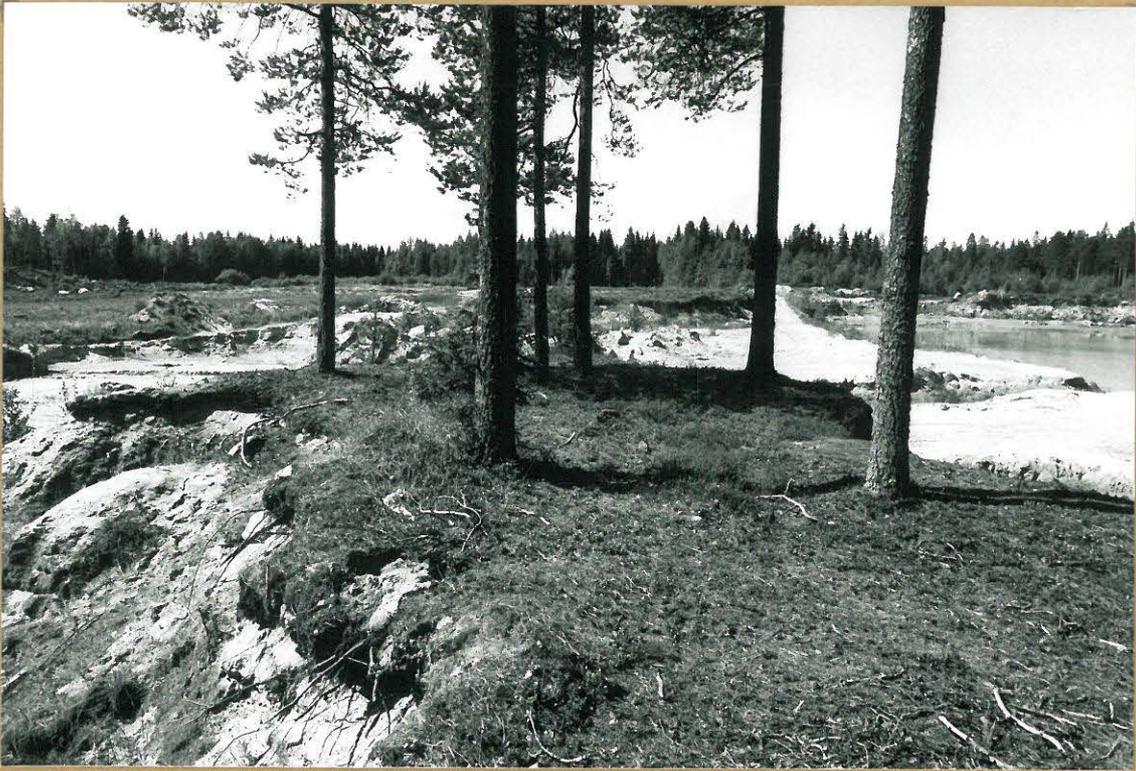
rään päällä , kuvattu pohjoisesta ja idästä.

f. 71933 - 71935
Panoraamakuvaa , kaivausalueen koillisosa ennen kaivausta

, kuvattu lounaasta.

f. 71936

Kaivausalueen lounaisosa ennen kaivausta, kuvattu lounaasta.

f. 71937

Kaivausalueen ensimmäisen tason kaivaminen, kuvattu idästä.

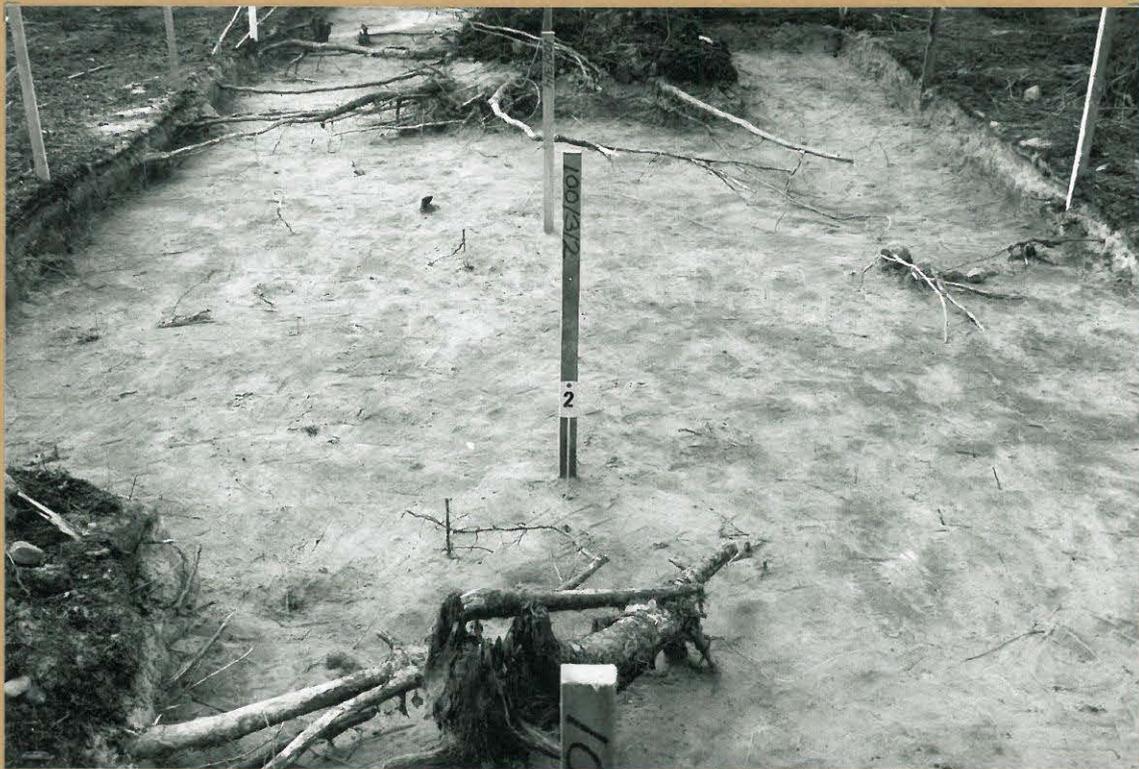
f. 71938

Ruudut 098-100/310-322, taso 1, kuvattu lounaasta.

f. 71939

Ruudut 098-100/322-314, taso 1, kuvattu koillisesta.

f. 71940
Ruudut 098-100/312-316, taso 2, kuvattu lounaasta.

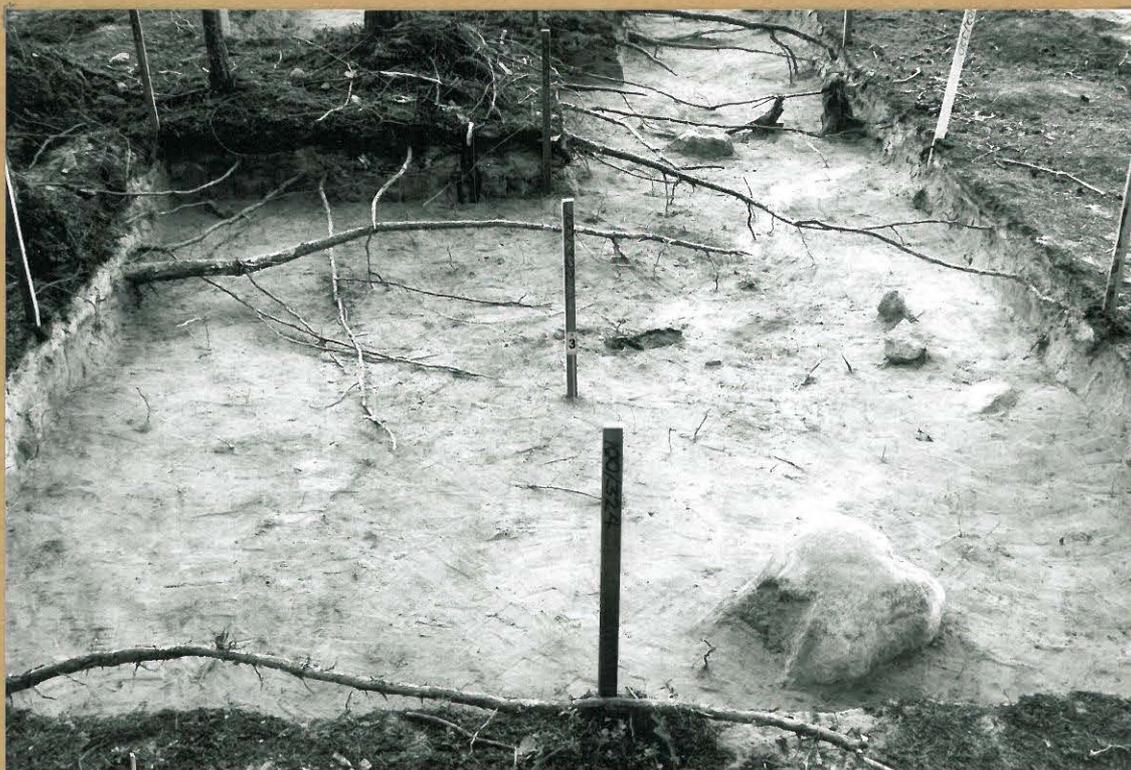

f. 71941
Ruudut 098-100/322-316, taso 2, kuvattu koillisesta.

f. 71942

Paalun 100/322 vieressä ollut tumma maaläikkä, taso 2, kuvattu koillisesta.

f. 71943

Ruudut 098-100/322-318, taso 3, kuvattu koillisesta.